

Инновациялық жобалар – кітапханаларды

жаңғыртудағы басты шарт

(Н. В. Гоголь атындағы ОӘФК
жобалық жұмыстарына шолу)

Ирина ИССЫК,

*Н.В. Гоголь атындағы Қарағанды
ОӘФК кітапханаларды дамыту бөлімінің
инновациялық-әдістемелік
жұмыстар жөніндегі аға кеңесшісі*

XX ғасырдың 90-жылдарында қоғамның барлық саласында, сонымен қатар кітапхана өмірінде де басқару стратегиясы мен жоспарлауға деген көзқарас басқа тұрғыдан қаралып, бағдарламалар мен жобалар кең қолданыс таба бастады. Кітапханашылар жұмыс барысында кездескен тақырыптық жоспарлаудың жаңа әдістеріне кез болды. Кітапханада республикалық деңгейде «Кітапханадағы өзгерістерді басқару» (1997 ж.), «Бюджеттен тыс қаржыландыру көздерін іздестіру» (1998 ж.), «Азаматтық қоғамдағы серіктестік: пікірталастан қимылға» (2001 ж.) оқыту семинарлары өткізілді. Облыстың ОКЖ үшін «Жоспарлау – басқарудың негізі» (1998 ж.), «Жобаларды басқару – кітапхана қызметіндегі жаңа бастама» (1998 ж.) оқу семинарлары өткізіліп, облыстық кітапхана өзіндік деңгейімен қатар, облыс кітапханаларының деңгейін арттыруда біршама жұмыстар атқарылды.

Тәжірибе көрсеткендей, жаңа жағдайда алға басудың негізгі тәсілі – мақсатты бағдарламаларды жүзеге асыру болып табылды.

Н. В. Гоголь атындағы ОӘФК бағдарламалық жобалық қызметі облыс кітапханаларының дамуына, кітапхана және кітапханашы беделін арттыруға, оқырман қажеттілігін қанағаттандыруға және көптеген мәселелерді шешуге бағытталған.

Кітапхана қызметінің бұл бағыты 1994 жылы Н. В. Гоголь атындағы ОӘФК кітапхана маркетингі бөлімінің алғашқы «Атамекен» бағдарламасының жасалған кезеңінен бастау алады. Бағдарламаның негізіне Ы. Алтынсарин атындағы ҒЗИ аспиранты Мұхамед Рақым Құрсабаев құрастырған «Атамекен» бағдарламасы алынды. Бағдарлама 27 бағыттан тұрды: «Салт», «Шежіре», «Шаһар», «Бабалар өсиеті», «Зерде» және т. б. Бағдарламаны жүзеге асыруда Қазақстан әдебиетін, туған өлке жайындағы кітаптарды, Қазақстанда тұратын өзге ұлттар туралы әдебиеттерді көпшілікке тарату мақсат етіп қойылды. «Сөнбес жұлдыздар» бағыты бойынша «Оралған есімдер: қазақ жазушылары менақындары», «Жастықтың жаршысы» (С. Ерубаев жайында) «С. Сейфуллиннің тайғақ жолы», «Ұрпаққа ұлағат» (Абайдың 150 жылдығына орай) және т. б. әдістемелік-библиографиялық

басылымдары жарық көрді. «Қазақстан: үш ғасыр шежіресі» көрсеткішінде «Шежіре», «Шаһар», «Зерде» тақырыптары кеңінен ашылды. Сонымен қатар «Қазақстанның көне қалалары», Қазақстанда тұратын өзге ұлттардың салт-дәстүрлері жайында «Даналық көзі» құралы және Қазақстанның тарихи тұлғалары жайында бірнеше құралдар жарық көрді. Облыс кітапханашылары үшін «Қазақ әдебиеті әлемі» облыстық семинары ұйымдастырылды. Бұл бағдарлама бойынша жұмыс ресми түрде аяқталғанымен, бұл бағыттарды насихаттау «Мәдени мұра» бағдарламасында өз жалғасын тауып келеді.

1997 жылы жасалған «Облыстық кітапхана – есте сақтаудың аймақтық орталығы» бағдарламасы алғашқы бағдарламалардың бірі болды. Бағдарлама аймақтың мәдени мұрасын жаңғыртуға, аймақ тарихындағы «ақтандақтарды» толықтыруға, топонимика, әдеби өлкетану мәселелерін қарастыруға бағытталды. Бағдарлама аясында «Біздің өлкеміз... Тарихқа саяхат», «Қарағанды облысына депортацияланған халықтар тарихына экскурс», «Әдеби Қарағанды», «Өлке топонимдері» сияқты басылымдар жарық көрді. Дәстүрлі іс-шаралармен қатар «Өлкетану» мәліметтер базасында жұмыс жасалып, «Сары-Арқа: on-line» веб-сайты құрылды. Қазіргі күнде бұл бағдарламаның үшінші кезеңінде 4 басылымнан тұратын «Өлкетану», Қарағандының 75 жылдығына орай екі тілде «Менің сүйікті қалам», облыстың 75 жылдығына орай «Қарағанды облысының шежіресі» сияқты «CD көрсеткіштері» жарық көрді. Сонымен қатар «Қарағанды: адамдар, оқиғалар, деректер» толық мәтінді мәліметтер базасы жасалуда, бүгінде оның көлемі 3938 беттен тұратын 1377 құжатты құрайды және олар облыстық кітапхана сайтында көрсетіліп, үнемі жаңаланып тұрады. Облыс библиографтары үшін «Өлкетанудың жаңа үрдісі» тақырыбында семинар өткізіліп, алты орталықтандырылған кітапхана жүйесімен айырбас жасау жолға қойылды, бірақ облыстық кітапхананың «ИРБИС» бағдарламасына ауысуына байланысты жұмыс тоқтап қалды. Дегенмен, өлкетану бөлімі бұл мәселені жандандыру бағытында жұмыс жасап келеді.